

▲ Boekenrestaurateur Cor Knops komt regelmatig bizarre zaken tegen.

Foto Ermindo Armino

'Een baardhaar van Van Gogh'

MUNSTERGELEEN
DOOR NIK VAN DER NAALD

Eigenlijk is Cor Knops uit Munstergeleen leraar handvaardigheid. Na wat omzwervingen werd hij boekrestaurator. Dertien jaar geleden begon hij met een andere conservator een atelier aan huis. Hij conserveert vooral voor universiteitsbibliotheken en stadsarchieven.

In 1997 kregen het restauratieatelier een opdracht van het Van Gogh Museum in Amsterdam om plakboeken en schetsboeken van Vincent te herstellen. „Die klus hebben we bijna een jaar geleden geklaard. Je kunt heel goed aan de plakboeken zien wat Van Gogh zoal bezighield, omdat hij de kleine notitieboekjes altijd in zijn achter-

zak stak en tekende wat hem binnenviel,” merkt Knops op. Uit de schetsboeken van Van Gogh ontbreken vaak stukken. Die heeft de kunstenaar er volgens de restaurator waarschijnlijk bewust afgescheurd en met een brief meegestuurd naar zijn broer. Samen met een andere onderzoeker kwam hij erachter dat een aantal tekeningen die in het Van Gogh Museum hingen, afkomstig waren uit de schetsboeken.

„Omdat ze in een lijst waren gestopt, had niemand dat opgemerkt. Dat was toch een grappige ontdekking. De internationale be-

langstelling voor ons project viel mij persoonlijk wat tegen, maar er komen nog wel een publicatie en een website over de restauratie.” Knops komt soms de vreemdste dingen tegen tussen die boeken. De opmerkelijkste vondst was zonder twijfel een rood haar dat hij aantroef in een van de schetsboeken van Van Gogh. „Waarschijnlijk afkomstig uit de baard van Vincent zelf. Een Canadese deskundige is dat haar nog aan het onderzoeken.”

Verder treft hij ook wel eens een verborgen tekening aan achter de kaft van een saai boek. Ooit

moest hij een boek pagina voor pagina met een borsteltje schoonvegen. Na onderzoek bleek het stof te bestaan uit vier soorten spinnen, zestien soort graan, haren, papresten en andere insecten. „Echt bizar hoe dat in zo'n boek terecht komt. We lijken soms meer op archeologen.”

Als boeken gaan rotten is dat vooral een chemisch proces van binnenuit. Maar ook het herstellen van pagina's gebeurt op basis van chemische reacties. „Wij herstellen de afgebroken randen door met een machine de ontbrekende stukken aan te vezelen. Daar ge-

bruiken we papierpulp voor, dat neerslaat op een dragend velletje. Daarna spoel je dan de bladzijde uit, zodat hij weer helemaal schoon is. Op die manier kun je zo'n twintig pagina's per uur behandelen,” aldus Knops.

De boekenrestaurator heeft geen verlanglijstje van boeken die hij nog wil herstellen. „Ik heb er nog steeds wel lol in, maar sommige opdrachten zijn routinewerk. Dan moet je een leren kalfje wat bijkleuren en herstellen. Boeken conserveren is aan de ene kant heel technisch, maar tegelijkertijd moet je ook creatieve oplossingen bedenken. Wat ik vooral leuk vind aan dit vak is het boekhistorisch onderzoek. Dan kijk je naar de constructie van boeken uit de zestiende of zeventiende eeuw.”